

Fővárosi Ítéltábla
2.Pf.20.969/2006/12.

2006. 12. 19.
23483/05

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Ádám György 384. sz. Ügyvédi Iroda (1107 Budapest, Somfa köz 10.) által képviselt dr. Ádám György (1118 Budapest, Alsóhegy u. 28.) felperesnek, a személyesen eljáró Metes György (1161 Budapest, Szent Imre u. 122.) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2006. június 1. napján kelt 19.P.23.483/2005/12. számú ítélete ellen a felperes által 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy a Magyar Államnak külön felhívásra fizessen meg 24.000 (huszonnégyezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes kereseti kérelmében a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja szerint annak megállapítását kérte, hogy az alperes az „Ébresztő” című lap felelős szerkesztőjeként a lap 2001. évi III. évfolyam 3. számában megjelent „Keresztény Magyar Állam!” című kiáltványban megjelentekkel megsértette a Ptk. 76. §-ában megfogalmazott becsület és emberi méltóság védelméhez fűződő személyiségi jogát.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a perbeli cikk vonatkozásában már több peres eljárásban megállapítást nyert, hogy nem történt jogsértés.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte, hogy 21.000 Ft illetéket fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra.

Indokolásában elsőként azt állapította meg, hogy egy sajtótermékben megjelent írással kapcsolatban a felelős szerkesztő is felelősséggel bírhat, ezért az elsőfokú bíróság nem fogadta el az alperesnek a szerző kizárólagos felelősségére vonatkozó érvelését, és a felperes keresetét érdemben vizsgálta. Ezt követően a keresetindítási jogosultság fennállásáról kellett döntenie.

Az elsőfokú bíróság ismertetette az Alkotmány 2., 8., 54., 70/A. és 70/K. §-át, valamint az 1969. évi 8. tvr-rel kihirdetett „A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről” szóló New York-i Egyezmény 2. cikk 1./d.) pontját és 6. cikkét, és utalt az Európai Emberi Jogi Egyezményre.

Kifejtette, hogy a nemzetközi jog szabályai minden esetben az adott állam alkotmányos saját eljárásjogi szabályai között érvényesülhetnek, az anyagi jogi szabályok közvetlenül nem teremtenek eljárásjogi lehetőségeket a közvetlen jogérvényesítésre. A bíróságnak hivatalból kell azt vizsgálnia, hogy a felperes saját személyében rendelkezik-e azzal a közvetlen érintettséggel, amely a perindításhoz illetve az igény érdemi elbírálásához szükséges.

Hivatkozott a Ptk. 75. és 76. §-ára, valamint a 8/1990. AB határozatában foglaltakra, a Pp. 3. § (1) bekezdésére és a Ptk. 85. § (1) bekezdésére.

Kifejtette, hogy a személyes igényérvényesítés alóli kivételeket a jogszabály maga tartalmazza, ez pedig azt jelenti az elsőfokú bíróság megítélése szerint, hogy további eltérésekre jogszabályi rendelkezés hiányában a jogalkalmazó bíróságnak nincs törvényes lehetősége. Az elsőfokú bíróság ismeretei szerint a bírói gyakorlat következetes és egyértelmű abban, hogy a személyiségi jogi per indításához a kezdeményező személy közvetlen érintettsége szükséges, a perbeli cikkel kapcsolatban korábban született ítéletekben ez már jogerősen megállapítást nyert.

Hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy jogalkalmazó szervezetként kizárólag a jogszabályok értelmezésére és alkalmazására jogosult, jogot nem alkothat. Ezt követően utalt a kialakult bírói gyakorlatra.

A felperes a perben előadta, hogy ismeri a bírói gyakorlatot, azonban azt jogszabálysértőnek tartja. Személyes érintettségét nem arra alapította, hogy saját magát – identitását illetően – zsidó származásúnak vagy vallásúnak tekinti-e vagy sem, ugyanakkor jelezte személyes életútjának, családjá sorsának ismertetésével, hogy akaratától függetlenül alanyává vált annak a kirekesztési folyamatnak, amelynek folytatására vagy felújítására hívott fel a perbeli írás. Kiemelte, hogy amennyiben az állam a polgári jog eszközeivel nem lép fel a személyiségi jogot, emberi méltóságot sértő felhívással szemben, az a történelmi tapasztalatok szerint a logika szabályának megfelelően a perbeli közleményben rögzített kirekesztési felhívás közvetlenül az ő személyére is vonatkozik.

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint sem a történelmi, politikai érvelés, sem önmagában a formai logikai okfejtés nem pótolhatja a jogalkalmazó számára a jogalkotás hiányát arra nézve, hogy egy tágabb közösséget egészében vagy jelentősen érintő támadás esetén polgári peres eljárásban ki jogosult fellépni.

Kifejtette, hogy jogbizonytalansághoz vezetne annak a bíróság mérlegelési körébe tartozása, hogy mely közösségek, csoportok „méltóak” arra, hogy az azokhoz való valós vagy csupán a mások által vélt tartozás megalapozná a személyiségi jogi perben való egyéni fellépés lehetőségét. Hangsúlyozta azt is, hogy a felperes álláspontjának elfogadása esetén parttalanná válhatna a személyiségi jogok területén a keresetindítási jogosultság, konkrét megnevezés, beazonosíthatóság nélküli keresetindítást tenne lehetővé, ez jogalkotói döntés függvénye kell legyen. Mivel jelen esetben a perbeli szöveg alanya egy közösség, nem konkrétan a felperes volt, ezért a felperes jogi értelemben vett személyes érintettsége hiányzott, így a felperes keresetét keresetindítási jog hiánya miatt elutasította. Rögzítette azt is, hogy kifejezetten formai okból utasította el, ezért téves az ítélet olyan értelmezése, amely szerint a bíróság a kifogásolt kitételek alkalmazását megengedhetőnek, elfogadhatónak találta volna.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a Ptk. 76. §-a szerint megfogalmazott becsület és emberi méltóság védelméhez fűződő személyiségi jogát. Amennyiben a másodfokú bíróság nem tartja lehetségesnek ennek megállapítását, abban az esetben az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a Pp. 252. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság korábbi, hasonló ügyben hozott ítéleteiben a Ptk. 85. § (1) bekezdésének alkalmazhatatlanságát a Legfelsőbb Bíróság PK. 13. számú állásfoglalásával indokolta, a fellebbezés tárgyát képező ítéletben azonban már nincsen szó a PK 13. számú állásfoglalásról. Megítélése szerint a törvény alapján nem tényállási elem a közvetlen érintettség, elegendő, ha a megsértett keresetét személyesen érvényesíti. Álláspontja szerint a bírók jogot alkotnak a bírói gyakorlattal, amikor annak ellenére nem fogadják el a csoport tagjainak keresetindítási jogát, hogy a közösség megsértése esetén közvetlenül sérelmet szenvednek annak tagjai is. A bírói gyakorlat alkalmazását alkotmányellenesnek tartotta. A PKKB 20.P.85.346/2003/10. számú ítéletére tekintettel az elsőfokú ítélet valótlanul hivatkozott arra, hogy a bírói gyakorlat következetes és egyértelmű abban, hogy a személyiségi jogi per indításához a kezdeményező személy közvetlen érintettsége szükséges.

Részletesen kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a deduktív szillogizmus formális logikai szabályaira alapította, de a szabályt nem tekinti felperes részéről alkalmazhatónak.

A felperes hangsúlyozta, hogy sem az Alkotmány 19. § (3) bekezdése, sem a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 2.-5. §-a nem írja elő, hogy a bíróságot törvénnyel kell kötelezni arra, hogy a mérlegelés és meggyőződése alapján hozott ítéleténél a gondolkodás logikájának szabályait be kell tartania, így a bíróság a jogalkotástól nem várhat semmit, a „bírói gyakorlat” törvénysértő, tehát alkalmazása jogellenes.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítéletben megjelölt ítéletekről nem tudható, hogy milyen indokolással utasította el a bíróság azokban a felperesek keresetét.

Törvénysértőnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésének 3. mondatában foglalt kötelezettsége ellenére nem tájékoztatta a felperest az ítéletben felsorolt határozatokról, így ezekkel összefüggésben nem tudott részt venni a jogvitában.

A felperes kérte annak figyelembevételét, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseten, továbbá hogy az első fokon eljáró bíró kizárása iránti kérelmet elutasító végzés több törvénysértő megállapítást tartalmaz. Sérelmezte az ítélet kiegészítése iránti kérelme elutasítását is. Törvénysértőnek tartotta az ügy első fokon eljáró bíróra történő szignálását és így az ítélezést, mert a bíró ugyanezen tényállás alapján már elutasította negyvenkét felperes keresetét, amivel elfogulttá tette magát.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, amelyre alapított döntése is helytálló, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint helybenhagyta, annak helytálló indokai alapján.

A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a következőket emeli ki.

A Ptk. 85. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni. A személyhez fűződő jogok egyik jellegzetessége a jog személyessége, a jogosult személyétől való elválaszthatatlanság. Ebből következően a jogvédelem arra a személyre korlátozódik, akiknek a sérelme egyértelműen megállapítható.

A Legfelsőbb Bíróság sajtó-helyreigazítási eljárásra irányadó, de a személyhez fűződő jogi perekben is következetesen alkalmazandó PK 13. számú állásfoglalás szerint az léphet fel igényérvényesítéssel, akinek személyére a sérelmezett közlemény – nevének megjelölésével vagy egyéb módon – utal, vagy akinek személye a sajtóközlemény tartalmából felismerhető. Mindezeknek megfelelően az igényt érvényesítő részéről személyes, közvetlen érintettségre van szükség. Ha a személyt konkrétan nem nevezik meg a per tárgyát képező közleményben, vagy személyére egyedileg semmilyen módon nem utalnak, abban az esetben nem valósul meg az igénnyel fellépő személy közvetlen érintettsége.

Önmagában a személyes érintettség érzete nem elegendő az igényérvényesítés megalapozottságához. Ahhoz annak az elengedhetetlen feltételnek is teljesülnie kell, hogy az érintettség másban is tudatosuljon és az kifejezésre kerüljön.

Amennyiben az adott személyt konkrétan nem nevezik meg és semmilyen módon nem utalnak egyedileg a személyére, akkor nem valósul meg egy nagyobb társadalmi csoport tagjaként a közvetlen érintettsége. A perbeli közlés a felperes személyére egyedileg nem utalt, személye az igényérvényesítéshez elengedhetetlen módon a közleményből nem azonosítható be, ezért a felperes keresetét annak érdemi vizsgálata nélkül el kellett utasítani. Tekintettel arra, hogy a jogvita elbírálása során a bíróságnak jogkérdésben kellett döntenie, így a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (3) bekezdése 3. mondatában előírt kötelezettségét.

A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság nem az ítéletében hivatkozott döntésekre alapította határozatát, azokat csupán példaként hozta fel arra, hogy más hasonló ügyekben hogyan foglalt állást a bíróság, és milyen álláspontra helyezkedett a jogvita

2.Pf.20.969/2006/12.

-5-

elbírálásánál. A fellebbezési eljárásban is szükségtelen volt a fentiek miatt a felperes tájékoztatása arról, hogy milyen bizonyítás terheli, illetve a bizonyítás sikertelensége milyen következményekkel jár.

A Pp. 225. § (1) bekezdése alapján az ítélet kiegészítésére akkor van lehetőség, ha a Pp. 213. § (1) bekezdésében meghatározott követelményt sérti, tehát az ítélet rendelkező részében meghatározott döntés a kereseti kérelem vagy ellenkérelem által megszabott kereteket akár a fő-, akár a mellékkötelezettség tekintetében nem meríti ki, a döntés a per érdemét tekintve hiányos. A rendelkezés azonban az indokolás kiegészítését nem teszi lehetővé.

Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a felperes ítélet kiegészítése iránti kérelmét elutasította.

Tekintettel arra, hogy a Fővárosi Bíróság megállapította, hogy a Pp. 13. § (1) bekezdésének e) pontja szerinti kizárási ok nem állt fenn, és a Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint sem merült fel a perben ezt alátámasztó körülmény, a felperes alappal nem kifogásolhatta az ügy eljáró bíróra történő kiszignálását, és az ügyben való eljárását.

A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint határozott, mivel az alperesnek fellebbezési költsége nem merült fel.

Budapest, 2006. december 5.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.
a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k.
előadó bíró

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő

